

150

201/1176

Acc. n:r M. 10886:57.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Uppgifterna lämnade av *f.d. halmtaktakören*Landskap: *Lalands*Namn: *Johannes Jonsson*Härad: *Halmtad*Adress: *Fästarp Halmtad*Socken: *Halmtad*Födelseår och födelseort: *1860 ovanstående.*Uppteckningsår: *1947.*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på *alla* frågorna. *Numrera svaren efter frågorna.* Frankokuvret för svaret bifogas.

Stuga!

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
  - a. för närvarande?
  - b. för 10 år sedan?
  - c. för 20 år sedan?
  - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Ob!
 Ja på många ställen i socknen, vasstak ej.
 För omkring 40 år användes endast vidjor för
 björkgröner. Nu är det utglödd 1st järntråd.
 Ovanstående adressat har ej använt annat
 än slagtröskad halm. Gjennanvetad är under 2.

2%
 25%
 50%
 98%

Ja (säckkraft eller också "vänn"
 kallas dessa.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M-10886:58.
 Nej. ^{ARRD}
 Fortlöpare som långs täckkraften. " " "
 När halmon är ordentligt lagd stöcker målen " " "
 (varpå i jämbred är jämbred) genom halmen, under "halmen"
 och ut igen på taket och vrids sedan 1/2 varv till
 nästa genomstickning. Utvejs 125 " mellan varje genom-
 stickning.
 Täckor, bra line, stoge, "vackor", som man packar halmen med
 flera palmknivar (varsa), facknålen, med jämbred jämbred
 1 "m. atyl.
 Nej.

Se 8.a.

Se 8.a.

M.10886:60.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
X Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Har ej själv under min tid sett detta, men väl
hört omtalas. Kan ej säga detta

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

Numera lägges det på läkt.
För mycket länge sedan på raft.
Går väl så mycket, som på uthusen.

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

^{gärna} Ja, men något vidare utöver
det redan besvarade finnes knappast
att tillägga.
Började vid 35 års ålder som lärare
och slutade vid 54 års " med för det hamma på
egen stuga.
Hälsar, tapetör, intresserade för byggnads-
historik i kyrkobyggnader är f. d. målareverksam.

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt - det underlättar arkivets arbete.

153

203 / 116 d

Acc. n:r M. 10886:61.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: HallandHärad: BakustadSocken: RävlingeUppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn: Karl B. SvenssonAdress: Fostorp SjöingeFödelseår och födelseort: 1908. Rävlinge

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på *alla* frågorna. *Numrera svaren efter frågorna.* Frankokuvvert för svaret bifogas.

Frågor:

Ej skuren

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
  - a. för närvarande?
  - b. för 10 år sedan?
  - c. för 20 år sedan?
  - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1.) Ja. Bäddarna
- 2.) Ja.
- 3.) Nej. Sådana har jag ej sett.

- 4.) Här finns ju ännu en hel del halmtak i procent å det svårt avgöra för det bytes med Esterild sedan för sedan
- 5.) Ja, då bildas med vidan björk-kvist. Sådana tak finns i Örnge. Sjöinge?

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

O.b.o

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner - gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

Raka på undersidan försedd med små hål.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Raka esdd från sidan

b.) Fortlöpande söm

7.) Sker undelst en järnuål med därå järvirad ståltråd.

8.) Ja. Raka el. ståtbräda och järnuål samt kniv eller sax.

8b.) Kij

9.) Raka av hård bok storlek 12 x 45 cm 2 cm tjock.

Järnuål storlek 4 x 40 cm

(O.b.o. 7.) Jag har även täckt tak som bundits med vriden björkknist eller som det sägs med knist å råm, (är kapp.)

(Så här ~~knist~~ knistin vrids ett per vare anlägg på kappens ändarna stickas i en ögla under kappen)

10.) Nålm till att binda und. Rakan till att stäta upp och jämna und.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11.) Nej. Men vid långvarigt arbete med täckning har handskar varit nödvändigt.

12. Hur beredes
a. långhalmen?

12.) Vanligtvis användas råghalm som först slagtröskats sedan rapsats och ståts och buntas, därefter skärs jämt

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

b.) Vass har jag ej varit med om.

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

13 a.) Ja. b.) Nej. c.) det ståts först jämt, därefter klipps eller skärs de långa stråna bort. d.) sällsynt

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggs halmtak (vasstak) även på nya hus?

14 a) Med trest gjutlagd halvm som hålles byggande med hängflor som är präträdde kapp.

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

b.) Hur lagas på flera vis berende på stocken av halvm mest iustickes halvm i taket

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

15.) Tre⁽³⁾ man, en borer ut halmmen, en binder, en sticker närm underrifans

M. 10886:64.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-darna till fäste för takkäggar? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

16.) Jag har sett dessa hål och fästee i vindskedare i Allgustorp Rävlinge samt i Örnge, Rövinge. Det är blott några år sedan dessa utbyttes mot nya.

17.) Ja.

18.) Ja här finns ännu boningshus med halmtak.

19.) Ja. (om det är mycket ersättning)

20.) I Rävlinge med angränsande socknar.

21) Ja. Kantbrukare.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.